

Els “nostres traïdors”

FER-SE FRANQUISTA. GUERRA CIVIL I POSTGUERRA DEL PERIODISTA CARLES SENTÍS (1936-1946) / CONTRA ELS CATALANS FRANQUISTES (1939-1950)

Francesc Vilanova
Leonard Muntaner / Publicacions
Abadia de Montserrat
268 / 216 pàgines. 26 / 18 euros

Carles Santacana

La Història és la que és, però alguns tenen l'oportunitat no només d'escriure-la, sinó de reescriure la seva. Quan es viu molts anys, i en èpoques molt dures, assumir el passat no sempre és senzill, més encara en un país que té moltes dificultats per encarar el coneixement del seu passat amb tota la seva complexitat. Aquest tema de fons és el que apareix una i altra vegada, de forma recurrent, en el llibre de l'historiador Francesc Vilanova *Fer-se franquista. Guerra Civil i postguerra del periodista Carles Sentís (1936-1946)*. El llonge periodista es va encarregar al final de la seva vida de publicar unes memòries que va titular amb tota la intenció *Memòries d'un espectador*. Més enllà dels oblidats i la tria interessada habitual en aquest tipus d'obres, posava l'èmfasi en el seu caràcter d'espectador, com si mai hagués optat davant les cruïlles històriques que li va tocar viure. El llibre de Vilanova (Barcelona, 1962) desmenteix aquest caràcter d'espectador i mostra el procés que va dur Sentís a “fer-se franquista”, des de la Guerra Civil i en els primers anys de la dictadura.

Basat en una notable documentació inèdita, amb moltes cartes del mateix Sentís, es reconstrueix la seva participació en l'espionatge durant la guerra, i el seu retorn com un dels periodistes més influents de l'Espanya franquista, curiosament amb més projecció a Madrid que no pas a Barcelona. A banda de l'anàlisi dels articles de Sentís,

Carles Sentís, a Nuremberg.

l'aportació més rellevant del llibre és la correspondència amb personatges com Josep Vergés, Luis de Galinsoga, Ignacio Agustí, Manuel Brunet o el comte de Godó, que il·lustren fins a quin punt s'obria pas amb força en el sistema periodístic de l'Espanya franquista. En aquests anys l'*espectador* Sentís mostra un alineament total amb les tesis feixistes, declarant morta l'Europa democràtica —*La Europa que he vist morir* (1942)—, molt més enllà de la descripció dels fets, compromès amb la nova Europa totalitària, amb total sintonia amb la “Nueva España” proclamada tothora, i amb una constant identificació entre els jueus i qualsevol connotació negativa.

Certament, va ser testimoni d'excepció de les petjades de l'organització de la resistència de De Gaulle des d'Àfrica, de la mateixa manera que va ser dels primers a conèixer la realitat dels camps de concentració nazis, però les primícies periodístiques no les va utilitzar per denunciar el que veia. Lluny d'això, el contrast amb el que van fer altres periodistes ens mostra que no només va preferir banalitzar el que va veure al camp de Dachau, sinó que va defensar obertament que era millor no parlar-ne, al·legant que “el catolicismo

siempre ha sido partidario de echar tierra sobre las maldades insuperables”.

Sentís se sentia i actuava com un vencedor, però havia començat la seva activitat periodística en els ambients del catalanisme moderat de l'etapa republicana. Per això es va convertir per al món de l'exili en un traïdor, o en un col·laboracionista, concepte que va tenir una certa circulació per mimesi dels *collabos* francesos que eren denunciats en acabar la Segona Guerra Mundial. De la percepció d'aquest exili respecte dels “nostres traïdors” s'ocupa Vilanova en un segon llibre, *Contra els catalans franquistes. Lletres de batalla de l'exili i la clandestinitat*, que inclou 71 articles o fragments escrits a l'exili o en publicacions clandestines que denunciaven els catalans que ocupaven càrrecs polítics de la dictadura i periodistes i intel·lectuals que es consolidaven en la nova situació. Més enllà que els conceptes de traïdor o col·laboracionista fossin adequats per retratar la situació, la mostra és prou àmplia per certificar la percepció que es tenia des de l'exili, especialment en els anys en què semblava que el franquisme estava a punt de caure.